

II/32
1952

AZ
ÉRMELLÉKI
REF. EGYHÁZMEGYE

1926. ÉVI MÁJUS HÓ 31-ÉN
ÉS OKTÓBER HÓ 27-ÉN
SZÉKELYHIDON TARTOTT

RENDES KÖZGYŰLÉSEINEK
JEGYZŐKÖNYVE

KIADTA:

KALMÁR ISTVÁN
egyházmegyei l. főjegyző.

Nyomatott Béres Károly könyvnyomdájában, Oradea—Nagyvárad 1927.

AZ
ÉRMELLÉKI
REF. EGYHÁZMEGYE

1926. ÉVI MÁJUS HÓ 31-ÉN
ÉS OKTÓBER HÓ 27-ÉN
SZÉKELYHIDON TARTOTT

RENDES KÖZGYŰLÉSEINEK
JEGYZŐKÖNYVE

KIADTA:

KALMÁR ISTVÁN
egyházmegyei I. főjegyző.

AZ ÉRMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE
1926. évi május hó 31-én Székely-
hidon tartott rendes közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen vannak :

a) elnökök: Végh József esperes és dr Várady
Miklós gondnok ;

b) tanácsbírák:

lelkészi:

világi:

Takács Zsigmond

Bónis Elemér

Jakab József

Farkas Gábor

Kiss Sándor

Fráter István

Lengyel Pál

Kozma Lajos

Szabó Zoltán

c) tisztviselők:

Kalmár István I. főjegyző

dr Gulácsy Sándor v. főjegyző

Csokonay József I. jegyző

Farkas Loránd v. jegyző

dr Gellért Sándor ügyész

d) egyházak képviselőiben:

Albis: Herman Imre g., Máté József presb.

Apátkeresztur: Csuka Ferenc I.

Asszonyvására: Bakos József I., Póka Sándor g.

Bályok: Kalmár István I.

5. Berettyószéplak : Thamássy Géza l., Kovács Lajos g.
 Bihardiószeg : Fias Kálmán l.
 Biharfélegyháza : Egei István l.
 Biharvajda : Kovács Gábor l.
 Csokaly : Simon Imre l.
10. Érábrány : Debreceni László l.
 Éradony : Laczák Dezső l., Kóka Sándor g.
 Érbogyoszló : Jakab József l., Bánya Sándor g.
 Érkeserü : Orosz Lajos l.
 Érköbölkut : Varga Béla l., Dormány Miklós g.
15. Érmihályfalva : Végh József l.
 Érolaszi : Dayka István l., Nagy Imre g.
 Érsemjén : Szalmári Károly l.
 Értarcsa : Molnár József l., Aszalós Sándor presb.
 Gálospetri : Takács Zsigmond l.
20. Hegyközszentimre : Ludmán Lajos l.
 Hegyközszentmiklós : Sillye Gábor l.
 Kiskereki : Lengyel Pál l.
 Kóly : Pósta István l., dr Kolzó Jenő főg.
 Magyar-kéc : Kulcsár Dezső l., Barta József g.
25. Margitta : —
 Micske : Rácz Lajos l.
 Monospetri : Kovács Sándor előkönyörgő.
 Ottomány : Cs. Nagy Dániel l., Somogyi Sándor g.
 Piskolt : Szabó Lajos l., Varga Gábor g.
30. Poklostelek : Kiss Sándor l.
 Szalacs : Hegedüs Albert l.
 Székelyhid : Szabó Zoltán l.
 Szentjobb : Csokonay József l., Veres Károly g.
 Tóli : Kovács Lajos l.
35. Vedresábrány : Füzessy Géza l.

e) tanítóképviselek :

Csóka József, Szilágyi Árpád, Erdélyi Gábor.

1. szám. Esperes lélekemelő, buzgó imádsága után lelkészi főjegyző számbaveszi a gyűlésen megjelenteket s miután megállapított, hogy 58 alkotó tag van jelen, Gondnok a közeli fontos egyházi (püspökválasztás elismerése) és politikai (a magyarsággal paktumban levő kormánypárt fényes győzelme a választásokon) események mérlegelésével reánk nézve jobb és szabadabb jövő reményét ébresztve s táplálva

a gyűlést megnyitja. A távollevő gyűlési tagok elfogathatóan igazolták elmaradásukat.

2. szám. Esperes betérjeszti a következő időszak jelentését.

Nagytisztelű s tekintetes egyházmegyei közgyűlés!

1925 november 4-én megtartott egyh. megyei közgyűlésünk óta általam elnökileg elvégzett ügyekről jelentésemet alábbiakban van szerencsém betérjeszteni.

1. Scontrális ügyek. Őszi közgyűlésünk határozata értelmében az őszi közgyűlésről igazolatlanul elmaradt lelkészeket névszerint Kovács Gábor, Debreceni László, Molnár József, Rácz Lajost igazolásra hívtam fel, mindenik elfogadható okokkal igazolván elmaradását, rendbiróságot nem alkalmaztam ellenük.

2. A világi tanácsbíróra közgyűlésünk határozata értelmében a szavazást elrendeltem, a szavazatokat összegyűjtöttem, azokat bizottság közreműködése mellett felbontottam.

3 Csokalyi gondnok az iskola padlóját a vett határozat szerint kijavította, az anyagi felelősség terhe alól felmentettem.

Mátrai Mihály volt bályoki vasuti előjárónak a bályoki ref. egyház, illetve Kalmár István lelkész ellen, méltatlan egyh. adó kivetése ellen beadott panaszát lelkész felvilágosító jelentése alapján mint jogtalant s indokolatlant elutasítottam.

Thamó Anna asszonyvásári tanítónő s az érmihályfal-

vai primpretor között keletkezett kellemetlen incidenst személyes interveniommal sikerült békességesen elsimítani.

Kovács Sándor monospetrii előkönyörgő ellen beadott panasz kérvényt, nevezett igazoló jelentése s tanuinak beküldött írásbeli nyilatkozata alapján elutasítottam.

Koos Elek csokalyi tanítót az ellene magánuton tett panaszok miatt magam elé idéztem, kötelességeinek pontos, lelkiismeretes teljesítésére felhívtam tanítóhoz illő viselkedésre atyailag kértem, figyelmeztettem. Apróbb emberi gyengeségei beismerése s megbánása folytán az eljárást ezuttal megjobbulás reményében nem indítottam meg ellene.

Csokaly s Kóly iskoláit a román tárgyak sikertelen tanítása miatt a tanfelügyelőség megintette. Midőn a tanítókat felhívtam, hogy az egyház s maguk érdekében nagyobb igyekezetet fejtsenek ki, Kóly a tanfelügyelő által aláírott hiteles j-könyvvel igazolta, hogy nemcsak meg nem intett, de dicséretet kapott. Mint sérelmes, minősíthetetlen esetet, felterjesztettem a kerülethez.

Az agrártörvény által tanítók, kántoraink s az iskola-fenntartó egyházak részére biztosított s tényleg kiosztott földeket a járási agronomok költött rendeletekre hivatkozva, több helyen visszavették a haszonélvező tanítóktól. A hivatalomhoz bejelentett ilyen sérelmes eseteket felterjesztettem a kerülethez.

Ajtai Gábor s. lelkészt Csokalyon, Spáczay Árpádot Érmihályfalván a segédlelkészi szolgálatokra felhatalmaztam.

Az érmihályfalvai járás gyülekezetei s ref. felekezeti iskolái Szilágymegyéhez csatoltatván s változással járó mindenféle közigazgatási s iskolai rendelkezéseket foganasítottam.

G Petriben, Eradonyban harangavatási, Kólyon templomszentelési ünnepélyeken részt vettem. Székelyhidon a propaganda-bizottság által a kerületi egyh.-fenntartó-alap javára rendezett műsoros vallásos délutáni isteni tiszteleten közreműködtem.

Az egyházm. házisegély pénztár számadását Szabó Zoltán egyh.n. számvevő urral megvizsgáltam.

Egyházainkért sérelmes ügyekben a kisebbségi miniszter urnál személyesen megjelentem, bajaink orvoslását jóindulatilag megígérte.

Főtiszt. Sulyok István püspök ur hivatalos eskütételénél egyhm. gondnok urral együtt résztvetiünk.

Aszalos Gábor értarcsai presbiternek, Molnár József lelkész ellen beadott panaszkérvényét egyhm ügyész ur véleményének meghallgatása után az elnökség részére biztosított jogainál fogva elutasítottuk.

Az adminisztráció körébe tartozó ügyeket legjobb tudásom szerint igyekeztem gyorsabban elvégezni. A bírósági ügyeket tárgyalásra előkészítettem, a mai gyűlés tárgysorozatát összeállítottam s közgyűlésünket összehívtam. Intézkedéseim tudomásul vételét, helybenhagyását kérve maradok

Érmihályfalva, 1926 május 19.

a Nagytiszteletű s Tekintetes egyhm. közgyűlésnek

kész szolgálja:

Végh József,
esperes.

Közgyűlés a felolvasott esperesi jelentést tudomásul veszi s tett intézkedéseit jóváhagyja. Kapcsolatban megállapította, hogy a 13/1924. sz. a. megválasztott egyházmegyei ügyész, dr Gellért Sándor eskütételének s ezáltal tisztességébe beállítása tényének feljegyzése a 11/1925. e. m.-i jegyzőkönyvi számból kimaradt s e hiány ezuton pótolatik.

3. szám. Az egyházkerületi közgyűlés 12—1926. sz. határozatával a lelkészképzés jogát tovább is fenntartja, bárha a kultuszminiszter e célra államsegélyt nem folyósít s addig, míg theologiai főiskoláját felállithatja, Kolozsvártól kéri és várja vonatkozó szükségleteinek ellátását.

Közgyűlésünk abban a reményben van, hogy az egyházkerületnek a kormány részéről való elismertetésével kapcsolatban megoldhatóvá vált a kerület lelkészképző-intézetének kérdése és e célú államsegély iránti kérelme nem

fog a kisebbségi ügyek iránt jóindulatu s meg-
értőbb uj kormánynál siket füleket találni:
ennélfogva csatlakozik a bihari egyházmegye
40 425. sz. határozatához s a maga részéről
is kívánja, hogy — ha a kérdés így könnyeb-
ben megoldható — a nagyváradi tanítónőképző-
intézet helyébe és helyiségének felhasználásá-
val állíttassék fel a kerület theologiája.

4. szám. Egyházkerületi közgyűlés 14—1926. sz.
a. kimondja, hogy azok a segédlelkészek, kik az első
és második lelkészképesítő vizsgálat között nem töltöl-
ték el gyakorló lelkész mellett az E. T. II. b. c. 63.
§-ában megszabott két évet, csak akkor választhatók
rendes lelkésszé, ha az I. vizsga sikeres letételétől szá-
mitott 2 évi szolgálati idejük megvan.

Tudomásul vétetik.

5. szám. Egyházkerületi közgyűlés 15—1926. sz. a.
a nyugdíjas lelkészek, özvegyek és árvák f. évi ellátá-
sára 276,857 Lei fordítat s e segélyezés fedezésére ez
évben is a lelkészek államsegélyéből levont 3 % a tűz-
biztosítási pénztár 50,000 Lei jutalék és az egyházak
lélekszám után fizetendő 5 banis járulék szolgál. Ez 5
banis járulék hátraléka azonnal befizetendő.

E határozat tudomásulvétele mellett meg-
állapíttatik, hogy ez 5 banis járulékokat az
egyházak helyett a házi pénztár fizette be.

6. szám. Az erdélyi és királyhágómelléki ref. egyház-
kerületek kiküldötteinek a közös nyugdíjintézet ügyében tett
jelentése alapján 16 a. — 1926. sz. határozatában kimondja
egyházker. közgyűlés, hogy testületileg belép az Erdélyi
egyh.-ker. nyugdíjintézetébe, mely ennek folytán a „Romá-
niai ref. egyh. nyugdíjintézetévé“ alakítandó át és kötelezi
a kebelébe tartozó lelkészi, tanári és tanítói kart, vala-

mint egyéb lisztviselőit arra, hogy — mint a közös nyugdíjintézet tagjai — az alapszabályokban előírt kötelezettségeket a nyugdíjintézettel szemben teljesítsék; az egyházak és iskolák a köteles járulékokat fizessék be. A belépés 1921 július 1-től számított ugyanazonos feltételek mellett történhelik, mint amelyet az erdélyi kerület saját tagjaival szemben megállapít, különösen hangsúlyozván a 21—1925. sz. határozatában foglalt kívánságát, hogy t. i. a lelkészek a középiskolai tanárok részére felállított, tehát II. kategóriában helyezkedjenek el, továbbá óhajja, hogy a belépő tagok részére kedvező részletfizetési feltételek s kamatszámítások állapíttassanak meg, a befolyó pénzek kerületünk területén kezeltesse az intézet vezetésében kerületünk aránylagos képviselőjét nyerjen.

Közgyűlésünk helyeslőleg tudomásul vévén a csatlakozást az erdélyi nyugdíjintézethez, kötelezi az érdekelteket a nyerendő utasítások és fizetési elkötelezések pontos teljesítésére.

7. szám. Egyházkerületi közgyűlés 16 c—1926. sz. határozatával tudomásul veszi, a kerületi nyugdíjpénztár számadását, mely szerint a lelkészek államsegélyéből 1921—25. években visszatartott nyugdíjjárulékok végösszege 862,541 Lei mutat 1925 december 31-én és a nagybányai s bánáti egyházmegyék lelkészeitől 1924. december 31-ig levont s eddig az erdélyi ig. tanács által kezelt járulékok s kamatai összege 447,702 Lei 48 b. Ezek szerint a tartalékolt nyugdíjjárulékok végösszege 1.310,243 Lei 48 b.

Tudomásul vétetik.

8. szám. Egyházkerületi közgyűlés — a magánoktatási törvény 30. §-ának eleget teendő — 17 a—1926. sz. a. elrendeli, miszerint a tanulóknak és a tanároknak

az állami rendszerű fizetéseket adják ki az isk. fenn-
tartók oly formán, hogy 1926 január 1-től augusztus
31-ig terjedő időre a tanítók fizetése, minden cimletet
beleértve, nem lehet kevesebb havi 2550 Leinél, szept.
1-ével pedig a teljes állami fizetés lép életbe. A közép-
iskolai tanárok fizetésére mutalkozó hiány és a szegény
egyházak segélyezésére szükséges 250,000 Lei, együtt
2.147,026 Lei-nyi hiány póllására 1925 IX/1—1926
VIII/31-ig terjedő időre lélekszám szerint az iskolát
fent nem tartó egyházakra 5 Lei és az iskolát fenntartó
egyházakra 2 Lei taxát állapít meg. Minthogy azonban
az e címen nyerendő 569,204 Lei csak $\frac{1}{4}$ része a tény-
leges szükségleti hiánynak, elrendeli és az esperesek-
nek felelősség terhe mellett szigorú köteletségévé teszi,
hogy a kulturtaxa pénzlári számadásában kimutatott
894,776 Lei 1923—24. évi és 1.411,163 Lei 1924—25.
évi hátralékokat folytatólag szolgáltatassák be.

Közgyűlésünk tudomásul veszi az újabb-
fajta kulturtaxa megállapítást s a maga részé-
ről is utasítja az egyházközségeket, hogy a
ker. határozatnak minden tekintetben tegyenek
eleget. De a tanítói fizetések végleges rende-
zését függőben tartja, míg az e célra kilátásba
helyezett államsegély ügye eldől.

9. szám. Az egyházkerületi közgyűlés 19 b)—1926.
határozatával megszervezi az E. T. VI. tc. 55. és 102.
§-ai alapján a tanügyi bizottságot középiskolai és nép-
iskolai tagozattal.

Tudomásul vétetik.

10. szám. Az egyházker. közgyűlés 24 a) b) c) d)
f) g) h) i) sz. —1926. határozataiban a belmisszió gya-
korlására tesz intézkedéseket. A vasárnapi iskola vezetők
részére tanfolyam rendezendő, melynek előkészítésére

konferencia hivandó össze az egyházmegyei kiküldöttekből; a konfirmáció idejére s előkészítésére ad ideiglenes utasítást; a zsinat által közzétett egyházfegyelmi törvénytervezetre vonatkozólag vélemény terjesztendő be; gondoskodni kell a misszió-munka költségeinek fedezéséről.

E határozatok kiadatnak az egyházmegyei belmissziói bizottságnak azzal az utasítással, hogy az ezekre vonatkozó véleményes javaslatait terjessze az őszi közgyűlés elé.

11. szám. Az egyházkerületi közgyűlés 24 e)—1926. sz. határozatával kötelezte egyházmegyénket, hogy a kezelése alá gyűlt 12,956 Lei 14 b. közalapi járulékot, amit az egyházmegyei közgyűlés 9 a)—1925. sz. határozatával az újjászervezett gyámintézet tőkájébe beleolvasztott és ezáltal felsőbb hatósági engedély nélkül rendeltetésével ellenkező célra használt fel, a többi egyházmegyékhez hasonlóan az egyházkerületi pénztárba szolgáltatassa be.

Mint hogy az E. T.-nek a közalapról szóló 4-ik törvénycikke 2. §-a, mely a közalap feladatát körvonalozza, világosan előírja, hogy mely célokra használható fel a közalap jövedelme s ezek közzé tényleg nem illeszthető be az egyházmegyei gyámolda, közgyűlésünk utasítja az egyházmegyei gyámintézetet, hogy a kérdéses közalapi járulék összeget bocsássa majdan a vonatkozó törvény szerint megalakítandó közalapi állandó végrehajtó-bizottság rendelkezésére.

12. szám. Az egyházkerületi közgyűlés 25. sz. határozatával felhívja a presbyteriumokat, hogy a lüzbiztosítás alá bejelentett egyházi javak értékét a tényleges értéknek megfelelően emeljék fel s idevonatkozó név-

szerinti szavazással hozott határozataikat — az esperesi hivatal útján terjesszék fel. Egyben kimutatja, hogy a „Fonciera“ bizt. int.-től 81,216 l. 02 b. jutalék illetve meg egyházkerületet, melyből 50,000 lei utaltatott ki az özvegyek javára.

Közgyűlésünk utasítja a presbyteriumot e határozatnak megfelelő eljárásra s a tüzbiztosítási díjak pontos befizetésére.

13. szám. A ker. gyűlés 43—1926. sz. a. az érmelléki e. m. 56—1925. sz. határozatát, melyszerint a nagyváradi ref. tanítónőképző-intézet fenntartási kötelekéből kilép, azzal a fenntartással veszi tudomásul, hogy e határozatot csak akkor erősíti meg véglegesen, ha a tanítónőképző-intézet ig. tanácsa idevonatkozó javaslatát a kerület elé terjeszti.

Tudomásul szolgál.

14. szám. Az egyházkerületi főjegyzői hivatal 621—1926. sz. a. közli, hogy az iskoláink ügyeire vonatkozó mindennemű rendelkezés az „Egyh. és Isk. Szemle“ hivatalos részében fog leközölni s ezen közlésekhez a kebli iskolafenntartók pontosan alkalmazkodjanak.

Tudomásul vétetik s lelkészek utasítatnak, hogy e közleményeket iktassák el.

15. szám. A kerületi főjegyzői hivatal ad. 700—1926. sz. körlevelében felhívja az iskolafenntartó egyházakat, hogy a magánoktatási törvény végrehajtási utasításának 18. §-a alapján bekért „igazoló-okmányok“ másodpéldányait a revizoratusok által kívánt példányszámban küldjék be a revizoratusokhoz.

Mihertartás végett közölni rendeltetik az egyházakkal.

16. szám. Olvastatott az egyházmegyei világi tanácsbirói tisztségre beadott szavazatok felbontására kiküldött bizottságnak Székelyhidon 1926. évi február 28-án felvett jegyzőkönyve, mely szerint megállapítja a bizottság, hogy a kivétel nélkül leadott és érvényes szavazatból 35 Kozma Lajos nyug. alezredes margittai lakos, 1 szavazat báró Uray János és 1 szavazat dr Gulácsy Sándor urakra esett. E szerint a bizottság Kozma Lajos urat nagy szótöbbséggel megválasztott egyházmegyei világi tanácsbirónak jelenti ki.

Közgyűlésünk tudomásul veszi a szavazás eredményét s Kozma Lajos urat, — esperes meleg üdvözlő szavai után, kivéve tőle a szokásos esküt — áldáskivánással tisztségébe iktatja.

17. szám. Számvevőszék betérjeszti jelentését az egyházak számadásairól, amelyek rendben találtak. Margitta és Hegyközszentimre nem küldték be számadásaikat, de késedelmüket elfogadhatóan indokolták.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi, s utasítja Hegyközszentmiklóst a templom renoválási-alap helyreállítására. Kapcsolatban kimondja, hogy az egyházak kezelésében levő magtárakból egy-egy személynek 2 köbölnél több terménykülcsön nem adható. Margitta és Hksztimre számadási kötelezettségüknek mielőbb tegyenek eleget.

18. a) szám. Olvastatott az egyházmegyei házi pénztár megvizsgálásáról Gálospetriben 1926 máj. 7-én felvett jegyzőkönyv, mely szerint 1925. évi bevétel 47,010·45, kiadás 45,737·20, maradvány 1273·25 lei. Vagyon 36,355·05 lei, 1926. évi költségvetés fedezet 45,278·25, szükséglet 41,000·—, maradvány 4278·25 lei. A számadás helyesnek találtatván, pénztárnoknak a

szokásos óvások mellett a felmentés megadását javasolja a bizottság s ugyszintén javasolja, hogy a pénztár-vagyon f. évi július 1-től 20%-al gyümölcsöztessek.

Tudomásul vételik s a javaslatok határozati erőre emeltetnek.

18. b] szám. Kezelő válaszmány beterjeszti az egyházmegyei gyámintézet 1925. évi számadásának Gálospetriben 1926 május 7-én felvett jegyzőkönyvét. Bevétel 202,592 lei 89 bani, kiadás 177,051 lei 10 b., maradvány 25,541.79 lei. Vagyon 182,523 lei 93 bani. 1926. évi költségvetés fedezet 258,683.93 lei. Szükséglet 8200 lei. Zárlat 250,483.93 lei.

Tudomásul vételik.

19. szám. Az asszonyvásárai presbiterium jelenti, hogy a tanítónői állásra 1925. évi nov. 2-án hozott határozatával Thamó Anna érkeserüi tanítónőt választotta meg s bemutatta a díjlevelet, kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés a szabályszerű választást tudomásul veszi és Thamó Annát tanítói állásában véglegesen megerősíti s bekebelezi, valamint a bemutatott díjlevelet jóváhagyja.

20. szám. Lelkészerlekezet előterjeszti, hogy az egyházmegyei gyámintézet tőkénének növelésére a lelkészekről 3000 lei újabb járulékot szedet és kér levonni a lelkészek f. évi utolsó 6 hónapi államsegélyéből.

Tudomásul szolgál.

21. szám. Az időszaki bíróság tagjaiul megválasztottak 1 évi időtartammal

Szabó Zoltán s Lengyel Pál lelkészi és Bónis Elemér s Kozma Lajos világi tanácsbírák, pótlagok a többi tanácsbírák.

22. szám. Az albisi egyház kérelme II. iskolájának ideiglenes bezűntetése iránt.

Egyházmegyei közgyűlésünk az albisi egyházat kérelmével elutasítja s ebből folyólag kötelezi Ujvárosi Róza tanítónő további alkalmazására, fizetésének kiszolgáltatására és mindkét iskolájának további fentartására és pedig mindezt anyagi felelőség terhe alatt s figyelmezteti az egyháztanácsot, hogy határozatait az egyházi törvények és jogszabályok szigorú szemmeltartásával és csak azoknak keretei között hozhatja meg.

Az iskola bezűntetési határozatokkal kapcsolatos tényállást s különösen az Ujvárosi Róza tanítónő kérelmében felhozott tényeket a kanonika vizitatio fogja kideríteni és arról őszi közgyűlésünknek jelentést tesz, kapcsolatban a többi egyházközségek iskola bezűntetési ügyével.

23. szám. Ujvárosi Róza albisi tanítónő kérelme fizetés kiszolgáltatás iránt.

Egyházmegyei közgyűlésünk utasítja az albisi egyház presbiteriumot, hogy a f. évi költségvetésbe Ujvárosi Róza tanítónőnek fizetését az egyházkerület által megállapított minimumban vegye fel és azt anyagi felelőség terhe mellett szolgáltatassa ki.

24. szám. Albis templom- és toronyjavítási ügye rendkívüli adóval.

Az albisi ref. egyház kérelmét örömmel teljesíti közgyűlésünk jóváhagyván a kérdéses határozatokat, hogy a f. évre 50 leies rendkívüli családadó és az 1925. évi állami adó alapján vagyon-adó vetlessék ki, templom- és toronyrenoválás céljára, a költségvetésben ezen célra felvett 100,000 lei erejéig. Az építő-

mester által készitendő részletes költségvetés esperes urhoz lehetőleg bemutatandó.

25. szám. A bályoki egyház bejelentése, hogy tanítónőjével végkielégítése iránt megegyezett s hogy II. iskolájának működését ideiglenesen felfüggeszti.

Közgyűlésünk a bályoki egyház presbiteriuma által hozott határozatnak csak azon részét hagyja helyben, ahol tanítónőjével annak végkielégítése tekintetében megegyezett. A határozat többi részét azonban jóvá nem hagyja s kötelezi az egyházat, hogy II-ik iskoláját továbbra is fenntartsa.

26. szám. A piskolti egyház templomjavításra rendkívüli adó kivételét kéri.

Az egyházmegyei közgyűlés örömmel járul hozzá a piskolti egyház azon elhatározásához, hogy templomát renováltatja. A benyújtott építési költségvetést szakértőjével megvizsgálván, helyesnek találja s feljogosítja az egyházat arra, hogy építési költségekre az elhatározott rendkívüli adókat kivethesse.

27. szám. Szabó Sándor érolaszi egyházzal birsági ügye, mert az egyházzal tisztviselőt igazolatlanul nem fogadta el.

Közgyűlésünk D. Szabó Sándor érolaszi egyházzal birsági ügye miatt, mert nem fogadta el az egyházzal tisztviselőt és felmentésére sem hozott fel, illetve nem igazolt alapos okot, az egyházi törvények I. törv.-c. 120. §. és érvényben lévő szabályrendeletünk értelmében kötelezi 500 lei felmentési díj megfizetésére s határozatát közzé teszi úgy a kötelezett féllel, mint jogerő után esetleges végrehajtás céljából az érolaszi egyházzal.

28. szám. A biharvajdai ref. egyháztanács templomának renoválására egyházmegyei közgyűlésunktől 80,000 lei rendkívüli adókivetésének jóváhagyását kéri.

Egyházmegyei közgyűlés a biharvajdai ref. egyház templomának kijavitása végett a 80,000 lei rendkívüli egyházi adó kivetésére kért engedélyt megadja.

29. szám. Olvaslatott a vedresábrányi ref. egyháztanácsnak egyházmegyei közgyűléshez intézett ama kérelme, mely szerint templomának renoválására és egy új harang vásárlására alapítványi pénztárából 40,000 lei 5 évi kamatnélküli kölcsönt vehessen.

Egyhm. közgyűlésünk a vedresábrányi ref. egyháztanácsnak engedélyt ad arra, hogy temploma renoválására és egy új harang beszerzésére alapítványi pénztárából 5 évre kamatmentes 40,000 leit kölcsön vehessen.

30. szám. A gálospetri-i ref. egyház megerősítés végett bemutatja a „Pap Erzsébet-alapítványa“ nevet viselő alapítvány alapító-leveleit. Az alapítvány összege 50,000 lei, melynek jövedelme részben tőkésítendő, részben az egyház épületeinek jókarban tartására fordítandó.

E. m. közgyűlés a bemutatott alapító leveleket jóváhagyja és végső megerősítés végett ker. közgyűlés elé terjeszti.

31. a] A bályoki ref. egyház bemutatja jóváhagyás végett az özv. Barna Józsefné született Bod Róza adománylevelét, mely szerint nevezett édesapja Bod Pál emlékére a tulajdonát képező 10 kat. hold erdőt a bályoki ref. egyháznak ajándékozta oly módon, hogy annak felerésze jövedelméből a bályoki ref. templomba orgona állíttassék.

Egyh.-m. közgyűlés a bemutatott alapítóleveleket megerősíti s felső megerősítés végett ker. közgyűlés elé terjeszti.

31. b] A bályoki ref. egyház jóváhagyás végett bemutatja a Lázár Mária és Katona Jenő tanítók vezetése alatt álló népiskolai tanulók 1000 leies alapítvány alapító-leveleit, melynek %-ai szegénysorsu jótanuló növendékek felsegélyezésére fordítandók.

E. m. közgyűlés a bemutatott alapítóleveleket megerősíti s elrendeli, hogy annak egy példánya az alapítóknak, egy a bályoki egyháznak, egy az egyházmegye és egy példány az egyházkerület levéltárába helyezendő.

32. szám. Esperes ur előterjesztésére e. m. közgyűlés a szokásos egyházlátogatás idejét

junius első felére állapítja meg és pedig a következő beosztással: a margittai körbe mennek: Szabó Zoltán és Kozma Lajos, a székelyhidi körbe: Takács Zsigmond és Papszász Lajos, a diószegi körbe: Kiss Sándor és Farkas Gábor, az érmihályfalvai körbe: Végh József esperes és Fráter István tanácsbírák.

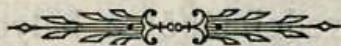
33. szám. Egyházmegyei közgyűlés ezen 1—32. számok alatt felvett jegyzőkönyvet nyílt ülésében

hitelesítettnek jelenti ki.

Az 1—21. és 33. számokat Kalmár István lelkészi főjegyző,

a 22—27. számokat dr Gulácsy Sándor világi főjegyző,

a 28—32. számokat Csokonay József lelkészi jegyző jegyezték.

AZ ÉRMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE
1926. évi október hó 27-én Székely-
hidon tartott rendes közgyűlésének
JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen vannak :

a) Elnökök: Végh József esperes és dr Várady
Miklós gondnok.

b) tanácsbírák :

lelkészi :

Lengyel Pál
Szabó Zoltán

világi :

Farkas Gábor

c) tisztviselők :

Kalmár István I. főjegyző
dr Gulácsy Sándor v. főjegyző
Farkas Lóránd v. jegyző

d) egyházak képviselőiben :

Albis: —

Apátkeresztúr: Csuka Ferenc I.

Asszonyvására: Bakos József I. Póka Sándor g.

Bályok: Kalmár István I.

5 Berettyószéplak: Thamássy Géza I. Elekes Sándor g.

Bihardiószeg: Fias Kálmán I.

Biharfélegyháza: Egei István I.

Biharvajda: —

Csokaly: Simon Imre I. Koós Mihály I.

- 10 Érábrány: Debreczeni László I.
 Éradony: Laczák Dezső I.
 Érbogyoszló: —
 Érkeserü: Orosz Lajos I.
 Érköbölkút; Varga Béla I.
- 15 Érmihályfalva: Végh József I.
 Érolaszi: Nagy Imre g.
 Érsemjén: Szatmári Károly I.
 Értarcsa: —
 Gálospetri: —
- 20 Hegyközszentimre: —
 Hegyközszentmiklós: Sillye Gábor I.
 Kiskereki: Lengyel Pál I.
 Kóly: Pósta István I.
 Magyarkéc: —
- 25 Margitta: —
 Micske: Rátz Lajos I.
 Monospetri: —
 Ottomány: —
 Piskolt: Szabó Lajos I.
- 30 Poklostelek: —
 Szalacs: Hegedüs Albert I. Pázmán András g.
 Székelyhid; Szabó Zoltán I. Szabó Béla fög.
 Szentjobb: —
 Tóli: Kovács Lajos I.
- 35 Vedresábrány: Füzessy Géza I.

e] Tanító képviselők:

Csóka Lajos, Szilágyi Árpád, Erdélyi Gábor.

34. szám. Esperes szivből fakadó imádságában áldást és segedelmet esd egyházépítő munkánkra a kegyelem örök kulfejétől.

35. szám. Lelkeszi főjegyző számba veszi a gyűlésen megjelenteket, melynek alapján

elnökség megállapítja, hogy 35 alkotó tag van jelen. A nagy számmal távollevő lelkeszek elmaradásuk igazolására szólíttatnak fel, előre is kimondván közgyűlés, hogy az indokok szigorú elbírálás alá kerülnek és csak a legkomolyabb okok mentesítenek a kiszabandó bírságolás alól.

36. szám. Gondnok ecsetelve az egyház politikai helyzetét, csalódottan állapítja meg, hogy a tavaszi gyűlésen táplált szép reményeink nem váltak valóra, a megígért állami segítség egyházaink és iskoláink számára egyre bizonytalanabb ígéretnek maradt, a magunk megtartó erejének megfeszítésére biztatva s küzdelemre, kiharlásra serkenítve

a gyűlést megnyitja. A megnyitó beszéd elhangzása után Esperesünk meleg szavakkal üdvözli szeretett Gondnokunkat súlyos betegségéből felgyógyulása alkalmából s tolmácsolja az egész egyházmegye osztatlan jókívánatait.

37. szám. Esperes betérjeszti jelentését az egyházmegye 1925. évi valláserkölcsei állapotáról:

Nagytiszteletű és tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

Mint a múlt években, úgy a folyó év folyamán is csak a lelkesi s világi tanácsbíró urak szives közreműködésével sikerült meglátogatni egyházmegyénk összes egyházait és iskoláit.

A fáradságot nem ismerő, lelkes segítőtársaknak nemcsak magam, nemcsak személyemben, de az egyházmegye közgyűlésének nevében is hálás köszönetemet nyilvánítom.

Vasárnapon délelőtti istentiszteleteinket mintha valamivel buzgóbban látogatnák híveink. Délután már kevesebb a látogatók száma. Délelőtt minden helyen egyházi beszéd

tartatik, délután 20 helyen felváltva biblia- és kátémagyarázat, 15 helyen csak imádság.

Hétköznap bibliamagyarázat leginkább csak az adventi s bőjti heteken. Hétköznap délelőtt 8 egyházban minden nap van imás istentisztelet, a többi helyeken csak bizonyos napokon s bűnbánati heteken.

Az ifjuság s gyermekistentiszteletek tartását is megkezdte már 6 egyház, a többiek a vasárnapi iskola kereteibe igyekeznek beilleszteni azokat.

Urvacsoraosztás alkalmával urvacsorával élt összesen 25,259 lélek. Házasságot kötött 244 tiszta, 64 vegyes, összesen 308 pár.

Mellőzte a megáldást összesen 9 pár. Megegyezés történt a gyerekek vallását illetőleg javunkra 17 esetben, kárunkra 3 esetben.

Egyházi szertartást mellőzték: keresztelésnél 4 esetben, házasságkötésnél 9 esetben, temetésnél 1 esetben.

A nagyobb s nevezetesebb adományokat, mint a múltban, úgy a jelenben sem részletezhetem, mert azokat minden egyház egy részletben tüntette fel, de, hogy jövőben részletezhető legyen, s a kegyes adományozóknak az egyházmegyei közgyűlés köszönetét is kifejezhesse, már itt indítványozom s kérem is, mint határozatot kimondani, hogy jövőben minden lelkész az egyház javára tett adományokat, amennyiben az az egyh. m. látogatási jegyzőkönyv végén feltüntethető nem volna, úgy azok neveit s az általuk adott összeget egy külön félvívre írják fel s ragasszák a látogatási jegyzőkönyvhöz.

A múlt évi kegyes adományok összege . . . 832,492 Lei
Segélyekre fordított összesen 6,655 Lei

Vallásos felolvasások voltak 11 helyen, énekkar működik több egyházban.

Az egyh. alap, alapítvány s tőkepénz vagyona 1.493,898 Lei
1925. év számadása szerint:

Bevettek egyházaink összesen 3.432,794 Leit
Kiadtak egyházaink összesen . 3 217,846 Leit
Maradvány volt 214,844 Leit

Tűzkár ellen biztosítva vannak egyházaink 8 237,500 Lei értékben, mely után évi biztosítási díjban fizetnek 16,640 Leit

Lelkek száma 55,052 lélek.

Született 563 fi, 601 leány, összesen 1164; törvényes 528 fi, 567 leány, összesen 1095; törvénytelen 35 fi, 34 leány, összesen 69.

Meghalt: 467 fi, 389 nő, összesen 856.

Konfirmált: 339 fi, 333 leány, összesen 672.

Házasságot kötött: 244 tiszta, 64 vegyes, összesen 308 pár.

Áttért: 6 fi, 4 nő, összesen 10.

Kitért: 26 fi, 29 nő, összesen 55.

Az iskolák látogatása alkalmával küldöttség kitünőnek minősítette a következő tanítók iskoláit: Kemecsey György [Albis], Kocsis József, Ebergényi Irén [B. széplak], Kiss Lajos, Csiszár Gyula [B.-diószeg], Asók István [B.-félegyháza], Erdélyi József [Érköbölkut], Pálffy Gizella, Kassay Ida [Érmihályfalva], Kántor Péter, Kántor Péterné, Matta Ferencné [Margitta], Kezsi Ilona, Lengyel Eszter [Szalacs], Szilágyi Árpád, Soós Dezső [Székelyhid], Csiszár Emilia [Tóti].

A hivek s hivatalnokok közötti jóviszony kielégítőnek mondható. Micske második tanítói állását betöltötte.

Monospetriben észlelt hiányok és mulasztások megtorlására már nem volt szükség. ottani lévita-tanító állását önként elhagyta, a megüresedett hely most van betöltés alatt.

Egyházlátogató küldöttség Érköbölkútnál szomorúan állapítja meg, hogy a hivek részvétlensége miatt vasárnap délután ritkán tartatik istentisztelet. Tudtommal több helyen is fordul elő ilyen eset, — bár a látogatási jegyzőkönyvben feltüntetve nincs, ugyanazért tisztelettel indítványozom: felujítását ama már régebben hozott egyházmegyei határozatnak, mely elkötelezi a lelkész urakat, hogy vasárnap délutánonként, ha egy lélek felnőtt ember sincs a templomban, pusztán a tanító s iskolás gyermekek részvétele mellett is tartsák meg az istentiszteletet! Ha csak 1—2 lélek buzdul is fel eleinte példájukon, már az is nyereség, az is jutalom, majd később járhatnak többben is.

Tisztelettel jelentem mult közgyűlési határozatunk alapján, hogy a vizitáció, de a külön beérkezett jelentések szerint is, hogy az albisi egyház végleg lemondott a második tanítói állás beszüntetéséről s mindkét iskolájában zavartalanul folyik a tanítás. Bályok is berendezte, felszerelte a második iskolát, melybe Lázár Mária lemondott tanítónőt, mint helyettest, a folyó iskolai évre alkalmazta, akit eszperesileg meg is erősítettem. Székelyhidon, Margittán a 4 rendes tanító helyett tényleg ma csak 3 tanerő működik, de mindenik egyház 4 tanerőt fizet, mindenikben lévén egy-egy nyugalmazott tanító, kiknek az állam semmit sem ad. A tankötelesek jelenlegi számának különben mindkét helyen megfelel a 3 tanerő.

Diószegen egy állást azért kellett beszüntetni, mert helyiségét állami iskolai célokra elvették erőszakkal; különben itt is annyira megapadt a növendékek száma, hogy a meglevő iskolákban is alig van meg a törvény által megkivánt létszám. Érköbölkuton is a vett jelentés szerint a 3 régi tanerő helyett most csak kettő működik, a harmadik iskola beszüntetésének kényszerítő körülménye itt is a növendékek számának nagymérvű apadása volt, a meglevőkben is alig éri el a létszám a törvényben megkivánt minimumot!

Tiszteletteljes jelentésem tudomásulvételét kérve, maradok

Érmihályfalva, 1926 október 14.

A nagytiszteletű s tekintetes közgyűlésnek

alázatos szolgája:

Végh József,

esperes.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi s kapcsolatban a következő határozatokat hozza:

a) Minden lelkész köteles az egyház és intézményei javára tett adományokat nyilvántartani és a látogatási jegyzőkönyvbe (szükség esetén az ahhoz fűzött mellékletben) feljegyezni, hogy azok az egyházmegye jegyzőkönyveiben is tételenként megörökíthetők legyenek.

b) Megújítja a vasárnap délutáni istentiszteletek mulhatatlan megtartása felől hozott

3 a) — 1924. sz. határozatát és kibővíti azzal az utasítással, hogy a lelkészek bibliamagyarázatok tartásával tegyék vonzóvá a délutáni templomozást.

c) A székelyhidi, margittai, diószegi, valamint a köbölkúti egyházakat elkötelezi, hogy szünetelő iskoláikban azonnal kezdjék meg a tanítást, mihelyt a tanköteles és beiskolázott növendékek létszáma — megosztva a működésben levő iskolákba — megüti a kívánt minimumot (20).

d) A tanításban magukat kilüktetett tanítókat dicséretben részesíti.

38. szám. Esperes betérjeszti következő időszakii jelentését:

Nagytiszteletü és tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

1926 május hó 31-én tartott egyházmegyei közgyűlésünk óta elnökileg végezett ügyekről, intézkedéseimről időszakii jelentésemet a következőkben van szerencsém előterjeszteni:

A kerületen megüresedett tisztségekre — aljegyzői s tanácsbírói állások — a szavazást elrendeltem, a beérkezett szavazatokat összegyűjtve, felterjesztettem.

Kerületii gyűlésünkre felszentelendő lelkész-atyánkfiait behívtam, felszentelésüknel közreműködtem.

Ujvárosi Róza albisi tanítónő és egyháza közöttii fizetés ügyben felmerült kellemetlenséget békés uton elintéztem. Hasonló módon jártam el a micskei egyház és Maklári Sándor tanító fizetés-ügyében is.

Agrár ügyben kimerítő utasításokkal láttam el egyházainkat. Behivatalnokii díjleveleket összegyűjtve, kerüethez terjesztettem. Az Erdéllyel közös ügyeket tárgyaló bizottságokban résztvettem s ott zsinatii törvényeink revizióját szorgalmaztam.

Csokalynak 40.000 lei építkezési kölcsön felvételéhez ideiglenes engedélyt adtam.

Biharvajdának 116,675 lei templom és toronyjavítási, rendkívüli adókiivetéséhez megadtam az engedélyt.

Margittán a megújított templom felavatásán főtiszteletű Püspök ur kíséretében megjelentem s közreműködtem.

A vedresábrányi templom s harang avatásán szintén jelen voltam fáradságot nem ismerő Püspökünk társaságában.

Érkeserüben s Szalacson a harangavatási szertartást magam végeztem, ezeken a helyeken már nem jelenhettem meg főpásztorunk, más elfoglaltságai miatt.

Szalacson a római katolikus egyház is velünk egy időbe avatta harangjait. Az ő ünnepségükre eljött Bjelik nagyváradi püspöki helynök ur is. Az egyházfőt megillető tisztelettel fogadták hivei. A krisztusi szeretet s felekezeti türelem érzetében a helybeli plébános ur útján bejelentettem, hogy egyházmegyém képviselőjében, lelkésztestvéreim társaságában mi is tisztelgünk a főpásztor előtt. Ezen elhatározásunk a plébános urból a legnagyobb örömet váltotta ki. Mikor azonban 12 palástos lelkész által kísérve, be akartunk menni a plébániára tisztességet tenni, s ezáltal magunkat is megtisztelni, sápadtan elénkjött a plébános ur, s igaz fájdalommal eltelten jelentette ki, hogy a bérálás s harangszentelés nagy munkájában kimerült a püspök ur s küldöttségünket nem fogadhatja el. A pápa ismeretes bullája s Mikes magyar püspök körlevelének reánk, protestánsokra vonatkozó részletei is nagyon elősegítették kimerülését s fáradságát a volt tábori püspök urnak. Tisztelgésünk el nem fogadása, visszautasítása által, — melyet pusztán udvariassági érzésünk diktált, — nem érezzük sértve magunkat, de a jövőt illetőleg viselkedésünkre nézve megkaptuk a kellő utbaigazítást. Jelen esetet szükségesnek véltem feltárni a közgyűlés előtt s megörökíteni jegyzőkönyvünk lapjain.

Személyi változások az egyházmegyében.

Mint szomorú dolgot emlitem fel, hogy Csiszár Margit érköbölkuai szorgalmas és tehetséges ifju tanítónő, élete tavaszán, hirtelen elhunyt. Őrizzük meg kegyelettel emlékezetét!

Spáczay Árpád segédlelkészt Nagybányára, onnan Saja Sándort Érmihályfalvára rendeli szolgálattételre Püspök ur.

Kovács Sándor monospetri-i lévita-tanító, Koós Elek csokalyi tanítók, valamint Váradi Ferenc szentimrei tanító, állásaikról lemondanak. Váradi Ferencet Szentjobb, Koós Eleket Micske választja meg.

Mint új tanítók jönnek egyházmegyénkbe: Nagy Sándor Hkszentimrére, Virág Sándor Érkeserübe, Koós Mihály Csokalyra.

Egyházmegyénk helyes és gyors közigazgatása érdekében mindent elkövettem gyenge erőm mértéke szerint. Jelen gyűlésünk tárgysorozatát összeállítottam, közgyűlésünket összehívtam.

Elnökileg végzett intézkedéseimnek megerősítését, jelentésemnek tudomásulvételét kérve, teljes tisztelettel maradok a nagytiszteletű és tekintetes Egyházmegyei Közgyűlésnek

Érmihályfalva, 1926 október 15.

alázatos szolgálója:

Végh József,

esperes.

Közgyűlésünk a felolvasott esperesi jelentést tudomásul veszi s az abban foglalt intézkedéseit jóváhagyja.

39. a] szám. Tárgyaltatott az orsz. Magyar Pártnak egyházmegyénkhez intézett kérelme szegény, tehetséges magyar ifjak neveltetési költségeihez való hozzájárulás iránt. Lelkészerterkezlet indítványára

közgyűlésünk fenti célra házisegély pénztárából kiutal évi 1000 (egyezer) leit, továbbá elkötelezi a lelkészeket évi 100, a tanítókat évi 50 leir hozzájárulásra, az egyházközségeket pedig felhívja évi hozzájárulás megajánlására. Mely összegek a lelkeszi és tanilói pályán haladó, egyházmegyénkbeli szegény, tehetséges ifjak nevelésére fordítandó.

39. b) szám. Lelkészerterkezlet előterjesztésére

közgyűlésünk — megújítva 9 d) — 1925. sz. határozatát — felkéri kerületi közgyűlést, hogy a stóladijkak méllányos emelése tárgyában hozzon érdemleges határozatot.

40. a) szám. Tanító-egyesület jelenti, hogy az alakulóban levő kerületi önálló nyugdíjintézetbe belépésüket elvben elhatározták a tanítók.

Tudomásul vétetik.

40. b) szám. Tanító egyesület iskoláinkba, mint legcélszerűbb és legolcsóbb tankönyvet a Szentpéteriné-Gäzdac-féle új tankönyvet óhajtja bevezettetni, egyebekben pedig a kerületi kiadványok használatát teszi kötelezővé.

Jóváhagyólag tudomásul vétetik.

41. szám. Az egyházkerületi közgyűlés 24 a) — 1926. sz. határozatával kötelezi az egyházmegyéket, hogy a vasárnapi iskolai munka minél eredményesebbé és egyöntetűbbé tétele végett az egyházak költségén tanfolyamokat rendezzenek, a vezetők kioktatására és ezen tanfolyamok előkészítésére a ker. belmisszió-bizottság tartson konferenciát, melyre az egyházmegyék küldjék ki megbizottaikat, kiknek költségeit a kerület s egyházmegyék közösen viselik.

Közgyűlésünk a vasárnapi iskolai tanfolyamot előkészítő konferenciára kiküldi a belmisszió-bizottság 2 tagját: Debreczeni László és Orosz Lajos lelkészeket és megbizza az egyházmegyei belmisszió-bizottságot a tanfolyamnak a kerületi megállapodások értelmében való rendezésével.

42 szám. Olvasatolt az egyházmegyei belmisszió-
bizottságnak az egyházker. 24 b)—1926. sz. határozata
értelmében a konfirmációra vonatkozó javaslata, mely-
nek alapján

közgyűlésünk a konfirmálás idejét úgy a
közép, mint elemi iskolákban 14 éves korban
kívánja megállapíttatni. Az előkészítés a lelkész
vezetése mellett egész iskolai évre terjedjen
ki, ennek nélkülözhetetlen eszköze a tankönyv
mellett a biblia legyen s ünnepélyes befejezése
áldozócsütörtökön tartassék meg. A jövő
1927. évben tehát nem lesz konfirmáció, ille-
tőleg csak 14 évet betöltöttek konfirmáltatnak,
miről az egyházak körlevélben értesítetnek.

43. szám. Olvasatolt az egyházmegyei belmisszió-
bizottságnak az egyházkerület 24 b)—1926. sz. határo-
zata értelmében az egyházfegyelemre vonatkozó javas-
lata: „Bizottság úgy találja, hogy a közölt egyházfe-
gyelmi törvénytervezet míg lényegileg megegyezik jelen
törvényünkkel, ennél sokkal világosabb szövegezésű,
másfelől helyesen pótolja ennek a gyakorlati alkalmazás
szempontját tekintve nagy hiányát, mikor a fegyelmi
büntetések közé felveszi az urasztalától eltiltás és a
gyülekezetből kirekesztés eseteit (3. §. c. d.), sőt az
egyház követésre is, bár kissé félénken módot nyújt.
(4. §.) A 10. §-ban azonban az egész égető fontosságú
kérdést helytelenül tervezi 3 évig pihentetni. Felfogásunk
szerint nem annyira új törvényalkotásra van szükség,
hanem inkább rendkívüli időkhöz szabott rendkívüli
intézkedésekre. Az egyháznak u. i. lehetetlen behunyt
szemekkel nézni a háboru nyomán lábrakapott nép-
romboló bűnöket. Az egyházfegyelmi szabályrendelettel
a felső hatóságnak segítségül kell sietnie a gyakorló és
sokszor tehetetlenül küzdő lelkipásztornak s előljárók-

nak, sőt maguknak a szülőknek is. Bizonyságot kell tennie nyilvánosan, hogy a hilet és Isten szent parancsait nem tekinti az egyház ma sem divatból kiment semmiségeknek, hanem ellenkezőleg egyetlen menedéknek. Meg kell értenie mindenkinek, hogy aki e drága kincseket nem akarja elfogadni az egyháztól, az nem is kaphat tőle semmit sem és épen ezért nem. Ha él még az egyházban ker. öntudat és mentő szeretet, ezt kell kifejezésre juttatni, sem többet, sem kevesebbet, az egyházfegyelmi szabályrendelettel.

Elfogadlatván, a kerületi közgyűlés elé terjesztendő.

44. szám. Egyházkerületi közgyűlés 24 d)—1926. sz. határozatával utasította az egyházmegyét, hogy a missziói helyekről, csoportosításukról, lélekszámukról, szükségleteikről terjesszenek be kimutalást.

Közgyűlésünk utasítja az egyházmegyei missziói bizottságot, hogy működésbe lépve, fenti határozatnak sürgösen tegyen eleget. Kapcsolatban a 16—1923. sz. a. megalakított misszió-bizottságba dr Gulácsy Sándor v. főjegyzőt beválasztja.

45. szám. Az egyházmegyei belmisszió-bizottság javaslatára

felhivatnak a lelkészek, tanítók s presbiterek, hogy az egyetlen és pártolás hiányában léléért küzdő vallásos néplapnak, a Kolozsváron megjelenő „Kis Tükör“-nek minél szélesebb körű elterjesztése érdekében minden lehető meglegyenek.

46. sz. Virág Sándor Érkeserüben 1926 jun. 27-én

47. sz. Várady Ferenc Szentjobbra „ aug. 17-én

48. sz. Koós Mihály Csokalyra „ „ 15-én

- 49. sz.** Nagy Sándor Hkszentimrére 1926 aug. 22-én
50. sz. Koós Elek Micskére „ „ 15-én
51. sz. Bulbuk Ilona Érköbölkuira „ okt. 17-én
szabályszerűen kántortanítókká, illetve tanulókká választottak.

Közgyűlés a választásokat tudomásul veszi, megválasztottakat tanítói állásukban véglegesen megerősíti s bekebelezi, egyben a bemutatott díjleveleket jóváhagyja.

52. szám. Esperes felhívja az esküt nem tett tanítókat, hogy a törvényben előirt — VI. tc. 26. §. — kötelezettségüknek a közgyűlés színe előtt tegyenek eleget.

Esküt tett: Koós Mihály csokalyi és Bulbuk Ilona érköbölkuiri tanítók.

53. szám. Olvasatott dr Gulácsy Sándor e. m. v. főjegyzőnek egyházmegyei vándor-közgyűlések tárgyában beterjesztett indítványa:

Pár évvel ezelőtt egyházmegyei közgyűlésünk elhatározta, hogy a tavaszi és őszi rendes közgyűléseket felváltva más-más egyházközségben tartja meg, mint az némely testvér egyházmegyékben is szokásos.

Ennél az elhatározásnál a fő indító ok az volt, hogy az egyházmegyei közgyűlés a maga tekintélyét is laiba vesse az egyház építőmunkánál, hogy ne csak mint akta elintéző szerv teljesítse kötelességét, hanem kint az egyes eklézsiáknál mutassa meg magát a híveknek, közvetlenül észlelje a bajokat, találja meg azoknak orvosságát, ülésével tegye emlékezetes ünneppé az egyházközség hívei közt megjelenését példaadással tanítsa meg őket, hogyan kell a hitért buzgólkodni, áldozatkésznek lenni.

Ez a határozat máig sem lelt végrehajtva és bár a közelmúlt évek sok bajai magyarázzák is a végrehajtás elodázását, de magát a határozatot elavulttá nem teszik.

Azóta nemcsak református egyházunkban, de a világ-keresztyénség minden összejövetelén kidomborodott az a vezető eszme, hogy az egyházi szerveknek első sorban nem száraz, hivatalos organumoknak kell lenni, melyek az egyháznak mint jogi személynek anyagi ügyeit intézik el, de e mellett a feladat mellett munkálkodni kell ama sokkal fontosabb és magasztosabb cél érdekében is, hogy az egyházközségek tagjait az egyháznak valódi lelkes és munkás tagjaivá tegyék.

Hogy az egyházmegyei közgyűlésnek tartása milyen jótékony hatással volna azon községnek bitéletének felrázására, ahol ma csak a lelkész egyedül küzd az egyház magasztos feladatáért s hogy mennyire fejlesztené az az egyházközségek közötti testvéri összetartást s mennyire segitené annak az elvek diadalra jutását, hogy nagy eredményeket egyházi téren is csak vállt vállhoz vetve az egyházközségeknek kölcsönös segítségével lehet elérni azt, csak az vonhatja kétségbe, aki a § t többre becsüli az életnél, aki nem tulajdonít fontosságot a magunk megismerésének és aki tagadásba akarná venni azt az elvet, hogy egyesülésben van az erő.

Mert hiszen a mi egyetemes református egyházunknak nagy öröme az, ha vannak kebelében virágzó egyházközségek, melynek vezetői és hivei szívvvel lélekkel református magyarok, tudnak áldozatot hozni minden egyházi intézményükért, megértik az idők szavát, de haj, milyen kevés az ilyen egyházközség s mennyire szükség van a tunya közönyösség felrázására azokban az egyházközségekben, ahol vagy a vezetők, vagy a hivek, vagy egyikük sem teljesíti még a legelemibb kötelelességeit sem egyházunk iránt.

Mig ilyen egyházközségek vannak, addig nem lehet erős, nem lehet áldásos az egyetemes egyház élete.

Indítványom tehát az, hogy érmelléki egyházmegyénk közgyűlése kérje meg az elnökséget, hogy már a legközelebbi tavaszi egyh.-megyei közgyűlést a hivek számára nézve legnépesebb egyházközség kebelében hívja össze s azután a következő gyűléseket felváltva más más egyházközségben, amint azok népesség tekintetében egymásután következnek.

Hogy az ősi református tradícióknak inkább megfelel az, ha az egyházmegyei közgyűlések felváltva tartanak meg az egyházmegyéhez tartozó egyházközségekben s hogy ezt hozza magával az egyházközségek közti testvéries viszony is, azt hosszasan kifejteni nem kell. Az állandó székhely idegen a zsinat presbiteri rendszer szellemétől.

Tagadhatatlan, hogy közlekedési nehézségek első pillanatban kívánatosabbá teszik az évek hosszú során át megszokott székhelyre való gyülekezést s az is igaz, hogy lesznek más ellenvetések is, mert e nélkül nincs változatos, nincs előrehaladás, de hát ne áldozzunk fel kényelmünkből valamit azért, hogy leküzdjük a nehézségeket s ne bizzunk magunkban, hogy kint az eklézsiákban is komoly alkotó munkát tudunk végezni.

Egyébként is elsősorban a legnépesebb eklézsiák jönnek tekintetbe s ezeknél a megközelíthetőség nem lényegesen nehezebb és a közgyűlés megtartásának minden feltételei legalább úgy megvannak valamennyinél, mint Székelyhidon. Az ellen a vád ellen pedig, hogy egy-egy ilyen gyűlés eszem iszomban merülne el, nem kívánok védekezni.

Hol vagyunk még a szórványok gondozásától az egyetemes egyházi intézmények theol. fakultás tanítóképző megalkotásától, a belmissió óriási mezeje is parlag még.

Álljon előttünk mindez, mikor határozunk e kérdésben s gondoljuk meg, hogy csak öntudatos és áldozatkész hitekkel lehet a szebb jövőt megépíteni.

Olyan komoly időket élünk, olyan sok a teendő, hogy legalább ezt az egy lépést bizakodóan tegyük meg előre.

Közgyűlésünk többek hozzászólása után határozatilag kimondja, hogy a közgyűléseket ezután a nagyobb egyházközségekben (mint amilyen Bihardiószeg, Érmihályfalva, Margitta) tartja meg és a gyűléseket egyházi ünnepélyek rendezésével köti össze. A legközelebbi tavaszi közgyűlés helyéül Bihardiószeget jelöli ki, hol az ünnepély keretében végzendő lelkészi funkcióra Szabó Zoltán tanácsbíró s program további összeállítására Fias Kálmán helybeli lelkészt kéri fel.

54. szám. A csokalyi egyháztanács kérelme 40,000 lei kölcsön vétele s annak rendkívüli adóból fedezése iránt iskolajavítás céljára.

Egyházmegyei közgyűlésünk a csokalyi egyháztanács határozatát örömmel veszi tudomásul és erősíti meg úgy az iskolaépület rendbèhozását, mint a 40,000 lei kölcsönvétele s annak 2 esztendőn át az 1926. és 27. évekre rendkívüli adóként kivételét.

55. szám. A bihardiószezi egyház templomjavításra 200,000 leit rendkívüli adóban kíván kivetni az ide vonatkozó határozat megerősítését kéri.

A bihardiószezi egyháztanácsnak 1926 augusztus 18-án névszerinti szavazással és egyhangulag hozott azon határozatát, mellyel a templomjavításra szükséges 200,000 leit az 1926. évi költségvetésben levő 40,000 lei-n felül rendkívüli adóból fedezi, jóváhagyólag megerősíti, hozzájárulván a határozatban megemlített adókulcsokhoz is.

56. szám. A köbölkúti egyház toronyjavításra 55,000 lei rendkívüli adó kivételének megerősítését kéri.

Tudomásul veszi és megerősíti az egyházmegyei közgyűlés az érköbölkúti presbiteriumnak azon határozatát, hogy a sürgős javítást igénylő templomtornyot megjavíttatja a mellékelt költségvetés, tervrajz és szerződések alapján s az erre szükséges kb. 55,000 leit 1926. évre rendkívüli adóban kiveti.

57. szám. Biharfélegyháza egyházmegyei és egyházkerületi járulékainak leszállítását kéri.

Az egyházmegyei közgyűlés nem teljesíti a biharfélegyházai egyházközségnek, illetve presbiteriumnak azt a kérését, hogy az egyház-

000
ése
alyi
do-
ület
elre
kre
sra
vo-
26
és
yel
az
i-n
ag
eg-
ra
ri.
z-
n-
st
é-
ek
eit
y-
ti
e
r-
o

megyei és egyházkerületi járulék csupán 1000 lélekszám után vettessék ki a biharfélegyházai egyház terhére. — Az 1910. évi népszámlálás adatainál megbízhatóbb összeírás ezidőszerint nem áll rendelkezésünkre s minthogy még az 1920. évi népszámlálás sem mutat nagyobb eltérést a Biharfélegyháza község lélekszámát illetőleg, sőt szaporulatot mutat, nem valószínű, hogy a falu népessége vallási összetétel tekintetében is nevezetes változást szenvedett volna. A kérelemhez mellékelt kimutatás bizonyító erejűnek nem tekinthető.

Most, mikor egyházunk központi intézményei fokozott mértékben igényelnek anyagi hozzájárulást az egyes eklézsiák részéről, veszedelmes precedens volna a kérelem teljesítése.

58. szám. A margittai egyház kérelme a presbiterium létszámának 24-ről 32-re felemelése ügyében.

A margittai egyháztanács azon határozatát, hogy a presbiterium tagjainak számát 8 presbiterrel növelte s az eddig 24 tagból álló presbiterium létszámát 32-re egészítette ki, megerősíti, helyesnek tartván a maga részéről is, hogy az egyház ügyeinek intézésébe az arra érdemes egyháztagok közül, mint presbiterek, minél többen bevonassanak a törvény által megengedett mértékben.

59. szám. A nagyváradi ref. tanítónőképző és internátus igazgatótanácsának 116,229. és 230—1926. sz. határozatai.

Egyházmegyei közgyűlésünk tudomásul veszi a nagyváradi ref. tanítónőképző-intézet és internátus igazgatótanácsának közölt jegyzőkönyveit, hogy most már egyházmegyénk fenntartói joga és kötelezettsége megszűnt s illetve a nagyváradi ref. egyházközségre hármlott. —

Közlendő az igazgatótanáccsal és a nagyvárad
egyháztanáccsal.

60. szám. Egyházmegyei közgyűlés ezen 34—59.
számok alatt felvett jegyzőkönyvet nyílt ülésében

hitelesítettnek jeleni ki.

A 34—53. és 60. számot Kalmár István
I. főjegyző és az 54—59. számot dr Gulácsy
Sándor v. főjegyző jegyezték.

Birósági ügyek.

1. bir. szám.

Az érmelléki református egyházmegye rendes bírósága, mint közigazgatási bíróság, Lengyel Pál kiskereki-i lelkésznek a kiskereki-i egyház elleni ügyében Székelyhidon, 1926. évi május hó 31-én megtartott tárgyalás után, a következőképen

ITÉLT:

Az egyházmegyei bíróság mint közig. bíróság a kiskereki-i ref. egyháztanács 1926 április hó 18-án 2. szám alatt hozott határozatát megváltoztatja s kötelezi az egyháztanácsot, hogy lelkésznek természetbeni járandóságait a folyó évi költségvetésbe hiánytalanul állítsa be és anyagi felelősség terhe alatt folyósítsa.

Indokok:

Az E. T. 1. tc. 115. §. értelmében a lelkészek, tanítók díjlevelét, amelyre megválasztottak, megcsonkítani, alábbszállítani nem szabad. Ezért volt anyagi felelősség terhe alatt elkötelezendő a kiskerekii egyháztanács a lelkészi terményjárandóság teljes összegű kiszolgáltatására.

Végh József,
esperes.

Dr Várady Miklós,
világi elnök.

Farkas Lóránd,
jegyzőkönyvvezető.

2. bir. szám.

Az érmelléki református egyházmegye rendes bírósága, mint közigazgatási bíróság Holkó János kólyi egyháztág adóügyi felebbezésében Székelyhidon 1926. évi május hó 31-én a következőképen

I T É L T :

Az e. m. bíróság mint közigazgatási bíróság a Holkó Jánosra kivetett 13,000 lei torony-építési adót 10,000 leire szállítja le s utasítja a presbyteriumot egy külön osztály felállítására.

I n d o k o k ;

A bíróság panaszos által előadott és az egyház jelenlevő képviselői által valónak kijelentett ama körülményt, hogy az elmúlt évben panaszos nevének fölülte súlyos betegségével anyagi körülményeiben nagy hátramaradást szenvedett, a presbiterium nagyobb mértékben találta figyelembe veendőnek és ehhez képest panaszos toronyépítési adóját, rendelkező részben meghalározott összegig mérséklendőnek találta.

Végh József,
egyházi elnök.

Dr Várady Miklós,
világi elnök,

Farkas Lóránd,
jegyzőkönyvvezető.

3. bir. szám.

Az érmelléki református egyházmegye rendes bírósága, mint közigazgatási bíróság Uri Imre kólyi egyháztág adóügyi felebbezésében Székelyhidon 1926. évi május 31-én a következőképen

I T É L T :

Az em. közigazgatási bíróság Uri Imre felebbezését elutasítja, a presbiterium adókive-

tését helyben hagyja, kötelezi Uri Imrét adójának 8 napon belül végrehajtás terhe alatti befizetésére.

Végh József,
egyházi elnök.

Dr Várady Miklós,
világi elnök.

Farkas Lóránd,
jegyzőkönyvvezető.

4. bir. szám.

Az érmelléki református egyházmegye rendes bírósága, mint közigazgatási bíróság Réti Alajosné kólyi egyháztag adóügyi felebbezésében Székelyhidon 1926. évi május hó 31-én a következőképen

I T É L T :

Az e. m. bíróság, mint közig. bíróság, Réti Alajosné felebbezését elutasítja.

I n d o k o k :

El kellett utasítani a felebbezést, mert felebbező nem igazolja, hogy birtoka valóban nincs.

Végh József,
egyházi elnök.

Dr Várady Miklós,
világi elnök.

Farkas Lóránd,
jegyzőkönyvvezető.

5. bir. szám.

Az érmelléki református egyházmegye rendes bírósága, mint közigazgatási bíróság, Erdei Ormós József kólyi egyháztag adóügyi felebbezésében Székelyhidon, 1926. évi május hó 31-én a következőképen

I T É L T :

Az e. m. közigazgatási bíróság Erdei Ormós József felebbezését elutasítja, presbiterium kivetését helyben hagyja. Kötelezi Erdei

Ormós Józsefet, hogy 774 lei adóját 8 napon belül törvényes végrehajtás terhe alatt fizesse le.

Végh József,
egyházi elnök.

Dr Várady Miklós,
világi elnök.

Farkas Lóránd,
jegyzőkönyvvezető.

6. bir. szám.

Az érmelléki református egyházmegye rendes bírósága, mint közigazgatási bíróság, Nagy Gábor kólyi egyháztag adóügyi felebbezésében Székelyhidon, 1926. évi május hó 31-én a következőképen

IT É L T :

Az e. m. közigazgatási bíróság Nagy Gábor felebbezését elutasítja, a presbiterium adókivetését helyben hagyja. Kötelezi Nagy Gábor kólyi lakost kivetett 5579 lei adójának 8 napon belül törvényes végrehajtás terhe alatti befizelésére.

I n d o k o k :

El kellett utasítani felebbezését, mert a kólyi presbiterium törvényes adókulcsa szerint 11,158 lei állami adó után az E. T. III. tc. 10. §. c) pontja szerint 5579 lei illeti meg.

Végh József,
egyházi elnök.

Dr Várady Miklós,
világi elnök.

Farkas Lóránd,
jegyzőkönyvvezető.

Tárgymutató.

(A számok a jegyzőkönyvi számokat jelzik)

Albis iskola-ügye	22
Albis rendkívüli adója	24
Bályok iskola-ügye	25
Belmisszió-ügyek	10
Bihardiószeg rendkívüli adója	55
Biharfélegyháza kérelme közig. jár. ügyben	57
Biharvajda rendkívüli adója	28
Bod Róza alapítványa Bályokon	31 a)
Csokaly rendkívüli adója s kölcsöne	54
Egyetemes nyugdíjintézet	6
Egyházfegyelmi javaslat	43
Egyházkerületi tanügyi bizottság	9
Egyházlátogatás beosztása	32
„Egyházi és Isk. Szemle“, mint hiv. közlöny	14
Egyházmegyei gyűlés megnyitása	1, 34, 35, 36
Egyházmegyei házipénztár számadása	18 a)
Egyházmegyei lelk. gyámintézet számadása	18 b)
Egyházmegyei lelk. gyámintézet tőkájének emelése	20
Érköbölkut rendkívüli adója	56
Esperesi jelentések	2, 37, 38
Gulácsy S. indítványa vándorgyűlések ügyében	53
Hitelesítések	33, 60
Időszaki bíróság megalakítása	21
„Igazoló okmányok“ (magánokt. törv.)	15
Iskolások alapítványa Bályokon	31 b)
„Kistükör“ ajánlása	45
Konfirmáció	42
Kozma Lajos tanácsbíró választása	16
Közalapi járulék	11
Kulturtaxa	8
Lelkészképzés kérdése	3
Lelkészektől levont 10 ⁰ / ₀ nyugdíjjárulék	7

Margitta presbiteri létszámát emeli	---	---	---	---	58
Misszió-ügy	---	---	---	---	44
N.-váradai tanítónőképző-int. fenntartási jogáról lemondás	13,	59			
Nyugdíjasok ellátása	---	---	---	---	5
Pap Erzsébet alapítványa G.-petriben	---	---	---	---	30
Piskolt rendkívüli adója	---	---	---	---	26
Segédlelkészek választhatósága	---	---	---	---	4
Segélyezése a szegény tanuló ifjaknak	---	---	---	---	39 a)
Szabó Sándor érolaszii egyházi birsága	---	---	---	---	27
Számvevőszék jelentése	---	---	---	---	17
Stóla-ügy	---	---	---	---	39 b)
Szentpéteriné-Gäzdac-féle tankönyv	---	---	---	---	40 b)
Tanítók eskütétele: Koós Mihály és Bulbuk Ilona	---	---	---	---	52
Tanító-választások megerősítése:					
Thamó Anna 19, Virág Sándor 46, Várady Fe-					
renc 47, Koós Mihály 48, Nagy Sándor 49, Koós					
Elek 50, Bulbuk Ilona 51.					
Tanítók nyugdíjintézeti ügye	---	---	---	---	40 a)
Tűzbiztosítás	---	---	---	---	12
Ujvárosf Róza albisi tanítónő fiz. ügye	---	---	---	---	23
Vasárnapi iskola	---	---	---	---	41
Vedresábrány kölcsöne alapjaitól	---	---	---	---	29

Birósági ügyek.

1. Lengyel Pál felebbezése fizetési ügyben.
2. Holkó János felebbezése adó-ügyben.
3. Uri Imre felebbezése adó-ügyben.
4. Réli Alajosné felebbezése adó-ügyben.
5. Erdei Ormós József felebbezése adó-ügyben.
6. Nagy Gábor felebbezése adó-ügyben.

E jegyzőkönyvet kiadta
Bályok, 1926 november 28-án.

Kalmár István,
egyházmegyei főjegyző.

P. H.

